

Utbildningsinspektion i Sunnanåskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Sunnanåskolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Sunnanåskolan och besökt skolan den 27 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sunnanåskolan intervjuades rektorn, lärare, övrig personal och elever i årskurs 6 samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även förskoleklassernas verksamhet samt lektioner i årskurserna 1–6. Även andra

iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Sunnanåskolan

Sunnanåskolan	Antal elever
Förskoleklass	44
Grundskola	245
Skolbarnsomsorg	145

Källa: Sunnanåskolan

Sunnanåskolan är beläget cirka 5 km söder om Skellefteå centrum. Området präglas av villabebyggelse och skolan har en utemiljö som erbjuder stimulerande lekområden och närhet till naturen. Det finns goda kommunikationer till teater och bibliotek.

Skolan är ett eget rektorsområde och ingår i södra för- och grundskoleområdet i Skellefteå kommun. I rektorsområdet finns en heltidsanställd rektor. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt integrerad skolbarnsomsorg. Eleverna vid skolan är i huvudsak organiserade i åldershomogena klasser. Personalen är organiserad i fem arbetslag; förskoleklass – årskurs 1, årskurs 2–3, årskurs 4–5, årskurs 6 samt elevhälsoteamet där specialpedagogerna ingår.

Skolans lokaler är överlag ändamålsenliga och fungerar väl för verksamheten. De senaste åren har dock skolans källarvåning varit avstängd för undervisning på grund av reparationer och därför finns en barack uppställd vid sidan av skolan.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektörerna bedömer att skolan har förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eleverna utvecklas och når kunskaper enligt de nationella målen i de flesta av grundskolans ämnen. Eleverna är positiva till skolans arbete med individuella utvecklingsplaner.

Vid skolan genomförs uppföljning och utvärdering med hjälp av portfolio på individnivå. Någon tydlig systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen genomförs inte på skolnivå. Förutom i svenska, matematik och engelska har skolan god kontroll på ämnena slöjd, idrott och musik. Skolan måste dock förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Eleverna vid Sunnanåskolan upplever att de har inflytande över sin undervisning men de önskar ett större inflytande på verksamhetens gemensamma frågor. Elevernas delaktighet angående ordningsregler och likabehandlingsplan måste också förbättras.

Vid skolan råder enligt elever, föräldrar och personal en god stämning. Skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågor och har rutiner för att följa upp kränkningar och tendenser till mobbning.

Eleverna vid Sunnanåskolan ges inte möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap då undervisningen i ämnet inte genomförs förrän i årskurs 6.

Skolans kvalitetsarbete bör förbättras och man bör särskilt utveckla sina metoder för att följa upp och analysera sina resultat samt göra eleverna och föräldrarna delaktiga i kvalitetsarbetet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Skolan informerar inte om rätten till studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 – 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans arbete med elevinflytande och delaktighet bör förbättras.
- Skolans information till elever och föräldrar avseende kursplanemålen i samtliga ämnen bör förbättras.
- Skolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan bör tydligare följa upp och utvärdera sitt arbete för elever i behov av särskilt stöd.
- Rektorn bör tydligare driva det pedagogiska utvecklingsarbetet och ta större ansvar för skolans resultat och kvalitetsarbete.
- Skolan bör tillse att föräldrarna blir mer delaktiga i kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Vid skolan genomförs kartläggningar redan i förskoleklassen med hjälp av olika metoder, exempelvis Trulle och språkscreening. Eleverna i årskurs 2 genomgår tester och diagnoser i läsutveckling enligt Skellefteåmodellen. Den visar att andelen elever i årskurs 2 vid Sunnanåskolan som klarat målen har ökat från 81,3 procent i november 2006 till 96,9 procent i april 2007.

För grundskoleeleverna i årskurs 5 är kunskapsuppföljningen i ämnena svenska, engelska och matematik dokumenterad och känd av såväl elever som föräldrar. God kunskap finns också i ämnen som idrott, musik och slöjd. Elevernas och

föräldrarnas kännedom om målen i kursplanerna för övriga ämnen är dock mindre god. I exempelvis ämnena hem- och konsumentkunskap, teknik, fysik och kemi är målen att uppnå i årskurs 5 inte särskilt kända. Detta kan innebära att föräldrarna inte lika tydligt kan följa elevernas kunskapsutveckling relaterat till utbildningens mål. Inspektionen visar att information till eleverna och föräldrarna avseende kursplanemålen i grundskolans samtliga ämnen bör förbättras.

Tabell 1: Andel elever i procent i årskurs 5 vid Sunnanåskolan år 2005/06 och 2006/07 som uppnått målen i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik

Nationella ämnesprov	2005/06	2006/07
Svenska	92,7	94,8
Engelska	81,8	89,7
Matematik	92,7	96,6

Källa: Skolans kvalitetsredovisning

Enligt de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2006/07 varierar resultaten över tid men har en positiv utveckling, särskilt resultaten i engelska. Intervjuer bekräftar att skolan har uppmärksammat detta eftersom skolan under ett flertal år har haft låga resultat i det nationella provet i engelska i årskurs 5. Enligt inspektörerna är det något som Sunnanåskolan närmare bör analysera, relaterat till skolans metoder och arbetssätt samt vidta lämpliga åtgärder för att förbättra resultaten. Förutom i svenska, matematik och engelska genomför inte skolan någon tydlig systematisk uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav. Inspektörerna bedömer att skolan måste förbättra arbetet med att utvärdera elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att eleverna utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning. En förutsättning för att elever ska kunna ha ett verkligt inflytande i undervisningen är att de har kunskaper om undervisningen och skolans mål. Eleverna anser sig ha ett visst inflytande över och är ibland delaktiga i planering av undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolorna har samverkansformer i form av klassråd, elevråd och skolråd men att elevernas intresse och engagemang för demokratiska arbetsformer och i skolans gemensamma frågor, bör i än högre grad utvecklas.

Veckobrev, kontaktböcker, mail och liknande används och uppskattas. Vid föräldrantervjuer framkommer att dessa informationskanaler används i varierande grad beroende på lärare. Vid skolan finns en aktiv Hem- och skolaförening som ger information via eleverna till hemmen.

Utvecklingssamtal genomförs regelbundet med den individuella utvecklingsplanen som grund och nya mål sätts upp för eleven. Den individuella utvecklingsplanen ska vara framtidsytande och ha sin utgångspunkt i mål att sträva mot i läroplanen och i kursplanerna. Skolornas individuella utvecklingsplaner innehåller en del som beskriver elevens "starka sidor" och en annan del "att träna". Inspektionen visar att de individuella utvecklingsplaner som upprättats i skolan behöver utvecklas ytterligare, främst avseende de framtidsytande målbeskrivningarna av både den pedagogiska och sociala utvecklingen hos eleven. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLF 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen ska stödundervisning ges om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd.

Vid Sunnanåskolan finns väl utvecklade rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Elevhälsoteamet, som består av två specialpedagoger, speciallärare och skolsköterska genomför regelbundna möten, så kallade klasskonferenser där man kartlägger vilka elever som är i behov av särskilt stöd. Elevhälsoteamet anser, enligt intervjuer att man har bra kontroll på vilka elever som är i behov av särskilt stöd och att de därmed i ett tidigt skede kan sätta in stödresurser. Klasslärare får handledning av specialpedagogen, som också går ut i klasserna och stöttar undervisningen. För elever som är i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Vid intervjuer framkommer att specialpedagogerna i huvudsak upprättar åtgärdsprogrammen och har mandat att besluta om akuta specialpedagogiska insatser. De åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del av omfattar åtgärder på flera olika ansvarsnivåer och det är inspektörernas uppfattning att de är ett verktyg i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna uppfattar att merparten av de elever som är i behov av särskilt stöd, får detta stöd i en blandning inom eller utanför den ordinarie undervisningsgruppen. Inspektörerna vill i sammanhanget poängtera att grundskoleförordningen klargör att särskilt stöd i första hand ska ges inom ramen för den klass eller den grupp som eleven tillhör.

På skolan finns en verksamhet som benämns Sunnanålyftet. Där finns det elever som har sin undervisningstid vissa arbetspass för att kunna koncentrera sig bättre och för att få stöd i sin kunskaps- och sociala utveckling. Vid övrig undervisningstid följer eleven sin ordinarie klass. Målet är att eleven på sikt ska tillbaka till sin klass all undervisningstid. Elevhälsoteamet avgör vilka elever som kan få denna möjlighet till särskilt stöd. Individuellt åtgärdsprogram upprättas av specialpedagog i samråd med elev och föräldrar. Sunnanålyftet bedrivs i en lokal i nära anslutning till Sunnanåskolan. Verksamheten har enligt utvärderingar gett goda resultat för elever som har erbjudits detta stöd. För närvarande finns det fyra elever i Sunnanålyftet. Inspektörerna bedömer att verksamheten med särskilt stöd i huvudsak fungerar bra vid Sunnanåskolan men att skolan tydligare bör följa upp och utvärdera de insatser som görs för att ta ställning till att rätt stöd ges.

Normer och värden

Arbetsklimatet på Sunnanåskolan är i huvudsak gott. Vid elevintervjuer framkommer att man känner sig trygg och trivs i skolan. Det råder en positiv stämning mellan elever och mellan elever och personal. Skolan är tillräckligt liten för att alla elever ska kunna vara kända för de vuxna. Skolan har ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete och det framkommer vid intervjuer att skolan tar tag i uppkomna situationer av kränkningar. Bland eleverna arbetar man med så kallade Spanare, två elever från respektive årskurs 4, 5 och 6 har ett särskilt uppdrag att förebygga situationer där kränkningar och mobbning kan förekomma. Skolan har också ett faddersystem som går ut på att äldre elever hjälper yngre elever både i själva undervisningen och med olika utomhusaktiviteter. Personalen har en egen Sunnanåmodell och reagerar direkt när en krissituation dyker upp och berörda föräldrar informeras om den

uppkomna situationen. Vidare genomför skolorna en trygghetsenkät om elevernas trivsel varje termin. Eftersom en sådan enkät genomförs regelbundet anser inspektörerna att skolan på ett tydligare sätt bör redovisa och synliggöra enkätens resultat som en del av skolans resultat i kvalitetsarbetet.

Skolan har en utarbetad likabehandlingsplan. Vid intervjuer framkommer att planen i hög grad är känd hos personalen men mindre känd hos elever och föräldrar. Skolan har informerat om planen på föräldramöten, vid skolrådet och den finns utlagd på skolans hemsida. Inspektörerna bedömer dock, att i arbetet med att ta fram och revidera planen, bör elever och föräldrar i högre grad göras delaktiga. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

På skolan finns gemensamma ordningsregler utarbetade. Elever och föräldrar har informerats via olika informationsblad till hemmen. Vid intervjuer råder oklarhet om på vilket sätt elever och föräldrar har varit delaktiga i processen att ta fram dessa regler. Det råder också oklarhet i vilka konsekvenserna blir då eleven inte följer ordningsregler. Inspektörerna bedömer att skolan bör bli tydligare för elever och föräldrar om vilka konsekvenser som gäller när man bryter mot skolans ordningsregler.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

I skollagen och läroplanen regleras att rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och att utveckla verksamheten i riktning mot de nationella målen. Det är också rektorn som ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Rektorn vid skolan driver läroplansprocessen som tema för kompetensutveckling för personalen. Rektorn och personalen har i detta arbete bland annat lyft fram strävansmålen i läroplanen och på det sättet enats kring en gemensam elevsyn och vilka resultat som eleven ska ha uppnått när eleven går över till mottagande skola i årskurs 7. Därutöver genomförs ett antal utvecklingsprojekt vid skolan bland annat, läs- och skrivutveckling där en äldre lågstadielärare stöttar nyutbildade lärare i läs- och skrivinlärningsmetoder, utbildning inom Det svåra samtalet samt inom matematikens område med skriftlig huvudräkning. Vid inspektionen framkommer dock önskemål från personalen att rektorn ska bli än mer förtrogen med det dagliga arbetet och tydligare ta det övergripande ansvaret för den pedagogiska utvecklingen. Vidare framkommer att rektorn har ansvar för en stor personalgrupp och att det administrativa stödet till rektorn har minskat. Dessa faktorer påverkar rektorns förutsättningar att ha inblick i skolans dagliga verksamhet. Inspektörerna bedömer att rektorn tydligare bör driva det pedagogiska utvecklingsarbetet och tydligare ta ansvar för skolans resultat.

Kvalitetsarbete

I läroplan för grundskolan framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med hemmen.

I skolans kvalitetsarbete ingår att utifrån kommunens styrkortsmodell med områden som medborgare/kund, utveckling/tillväxt, ekonomi, medarbetare och arbetssätt/processer omvandla dessa till områden för mål och riktlinjer i läroplanen. I kvalitetsredovisningen, som också är arbetsplan, redovisas mål, metoder, måluppfyllelse och åtgärder för utveckling. Även en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen finns med i skolornas redovisningar. Vid inspektionen framkommer en upplevelse av att kvalitetsarbetet inte blir tydligare av kommunens styrkortsmodell. Skolorna får själva anpassa innehållet till rubrikerna och de saknar återkoppling från förvaltningen på både form och innehåll.

Skolans, förskolans och fritidshemmets kvalitetsredovisning ska enligt förordningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Vid inspektionen framkommer att föräldrar inte ges möjlighet att delta. Inspektörerna bedömer att skolan bör tillse att föräldrarna görs mer delaktiga i kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Tillgång till likvärdig utbildning

Inspektionen visar att eleverna vid skolan i huvudsak har tillgång till utbildning. Vid inspektionen framkommer att Sunnanåskolan inte genomför hem- och konsumentkunskap enligt författningarnas krav. Detta innebär att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i årskurs 5 i ämnet. Det är också svårt att få en tydlig bild av hur ämnena teknik, kemi och fysik genomförs vid skolan. Inspektörerna bedömer att skolan måste säkerställa och tydliggöra för eleverna deras möjligheter att uppnå målen i dessa ämnen i årskurs 5.

Inför språkvalet provar eleverna på alla tre språken vid ett antal tillfällen under höstterminen i årskurs 6. Vårterminen i årskurs 6 väljer eleverna ett språk. Av intervjuer framkommer att om eleven inte väljer ett språk kan eleven välja svenska eller engelska. Skolans ambition är att eleverna väljer ett språk i första hand.

Enligt grundskoleförordningen och läroplanen ska skolan informera och erbjuda elever i behov av modersmålsundervisning och svenska som andra språk till de elever som är i behov av det. Skolan har elever som har annat modersmål än svenska. Skolan informerar om rätten till modersmålsundervisning och skickar därefter in önskemål till kommunen utifrån de behov som framkommit. Vid skolan genomförs modersmålsundervisning för de elever där kommunen har kunnat erbjuda lärare i språket. Studiehundledning saknas dock för de elever som får sin modersmålsundervisning och inspektörerna vill framhålla att elever med rätt till modersmålsundervisning har rätt till studiehundledning. Vid skolan genomförs svenska som andra språk för cirka tio elever och där fungerar specialpedagogerna som lärare då skolan saknat lärare med rätt behörighet.

Resurser

Sunnanåskolan har personal som är behöriga för den utbildning de bedriver. Det finns enstaka personal som undervisar i ämnen de inte har utbildning i. Skolan har tillgång till två specialpedagoger. Intervjuer bekräftar att skolans personal har möjlighet att söka och få kompetensutveckling. Det senaste året

har personalens kompetensutveckling dominerats av läroplansprocessen och individuella utvecklingsplaner.

Vid intervjuer framkommer att lokaler, läromedel och annan utrustning är godtagbar. Skolan har under ett antal år haft ett stort renoveringsprojekt i källaren och det har påverkat skolans arbetsmiljö. Inspektörerna vill framhålla att skolan bör tillse att renoveringen av skolans lokaler inte påverkar elevernas och personalens arbetsmiljö negativt.

Datum	Ort
2008-05-27	Umeå

Marita Björkman

Katarina Sandling Jonsson